

2020-12-22
N2020/03156

Näringsdepartementet

Tillväxtverket
Box 4044
102 61 Stockholm

Uppdrag att genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Tillväxtverket att genomföra nedan beskrivna åtgärder i syfte att främja besöksnäringens omställning och utveckling.

Tillväxtverkets stöd till företag får beviljas enligt förordningen (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag.

Arbetet bör där det är relevant samordnas med Tillväxtverkets arbete med regional utveckling.

Förbättrad statistik, analys och kunskap

Tillväxtverket ska utveckla långsiktiga, effektiva och kvalitetssäkrade metoder för att ta fram, bearbeta, analysera och tillgängliggöra statistik om turism och besöksnäring. Statistik ska göras mer jämförbar och tillförlitlig. Statistik och analyser ska bli mer användbara.

Tillväxtverket ska bygga upp ett nationellt kunskapsstöd som möjliggör ett systematiskt lärande mellan bl.a. myndigheter, regioner, företag och civila samhällets organisationer till nytta för besöksnäringens utveckling. Kunskapsstödet innebär att Tillväxtverket ska utveckla, samla och sprida kunskap till besöksnäringens aktörer baserat på erfarenheter och slutsatser från bl.a. projekt, rapporter och utredningar från både Tillväxtverket och andra aktörer. Tillväxtverket ska utifrån sin roll att följa utvecklingen inom besöksnäringen följa upp utvecklingen av ökad ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i besöksnäringen och utforma förslag till bedömningsgrunder.

Kostnaderna för uppdraget ska belasta anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anslagsposten 8 Näringslivsutveckling – del till Tillväxtverket inom utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret 2021 med högst 10 000 000 kronor.

En redovisning av uppnådda resultat samt en ekonomisk redovisning ska lämnas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 28 februari 2022. En delredovisning ska lämnas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 1 oktober 2021.

Stärkt förändringsförmåga och omställning i besöksnäringens företag samt främjande av ekoturism

Tillväxtverket ska genom beprövade eller nya metoder främja besöksnäringens egen produktutveckling samt förmåga att utvecklas och ställa om sin verksamhet till ändrade förutsättningar, inte minst till klimatförändringarna, behovet av minskad miljö- och klimatpåverkan samt den digitala strukturomvandlingen. Företag ska öka sina kunskaper och förmåga samt få stöd i att utveckla och ställa om sin verksamhet. Tillväxtverket ska inrikta en del av insatserna mot ekoturism med beaktande av naturturismföretagens Nationell naturturismstrategi av den 1 juni 2018.

Tillväxtverket ska inom ramen för uppdraget stärka förändrings- och omställningsförmågan i besöksnäringens företag genom att underlätta deras myndighetskontakter. Exempelvis kan Tillväxtverket ta fram en guide för ekoturism och vidareutveckla och anpassa de checklistor och uppgiftslämnarguider som finns för besöksnäringen, som företagen får tillgång till via verksamt.se. Härigenom kan företagen i besöksnäringen få snabbare tillgång till e-tjänster och guideprocesser för att lämna uppgifter. Besöksnäringens företag ska sammantaget få bättre stöd i sina myndighetskontakter vilket är särskilt angeläget i en kommande återstart i ansträngda branscher. Materialet ska tas fram i samverkan med företag, branschorgan och sakkunniga myndigheter. Medel som tillförs för arbetet får även användas av Tillväxtverket för att medfinansiera insatser hos andra myndigheter för att säkerställa att avsedd nytta kan uppnås.

Kostnaderna för uppdraget ska belasta anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anslagsposten 8 Näringslivsutveckling – del till Tillväxtverket inom utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret 2021 med högst 45 000 000

kronor, varav 25 000 000 kronor ska användas för främjande av ekoturism och högst 3 000 000 kronor för utveckling av tjänster i verksamt.se.

En redovisning av uppnådda resultat samt en ekonomisk redovisning ska lämnas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 20 juni 2022.

Hållbar platsutveckling inbegripet möten och evenemang

Tillväxtverket ska främja en hållbar platsutveckling i landet, i syfte att skapa attraktiva miljöer för boende, företagare och besökare. Tillväxtverket ska öka kunskapen om hur ett bredare platsutvecklingsperspektiv kan användas för samordnad utveckling för flera målgrupper (besökare, företag och lokalsamhälle). Tillväxtverket ska också öka kunskapen om hur turism och besöksnäringens perspektiv kan integreras i olika lokala och regionala processer. Även markägares och andra nyttjanderättsinnehavares intressen är viktiga att beakta. Uppdraget innebär att Tillväxtverket, utifrån bl.a. erfarenheter av tidigare genomförda uppdrag, ska utveckla modeller för att främja besöksnäringen där hela den geografiska platsen och det lokala samhället utgör utgångspunkter och med respekt för lokalsamhället samt minimala negativa konsekvenser för miljö och klimat. Det kan ske genom t.ex. klustersamverkan eller olika företagsnära testmiljöer. Tillväxtverket ska i dialog med V.S. VisitSweden AB och andra relevanta aktörer främja platsers behov av att möten och evenemang utvecklas till gagn för hela besöksnäringen.

Kostnaderna för uppdraget ska belasta anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anslagsposten 8 Näringslivsutveckling – del till Tillväxtverket inom utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret 2021 med högst 20 000 000 kronor.

En redovisning av uppnådda resultat samt en ekonomisk redovisning ska lämnas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 20 juni 2022.

Skälen för regeringens beslut

Utvecklingen av besöksnäringen präglas, som så många andra sektorer i samhället, av en grön omställning och en accelererande digitalisering. Den pågående pandemin har emellertid visat på besöksnäringens utsatthet och sårbarhet. Det är angeläget med insatser för omställning och utveckling som stärker företagets och destinationers konkurrenskraft och som samtidigt bidrar till en hållbar utveckling. Detta uppdrag är en del i regeringens

långsiktiga satsning på att stärka en hållbar och konkurrenskraftig turism och besöksnäring.

Det finns ett stort behov av och efterfrågan på ett utökat statistikinhåll samt regionalt och lokalt nedbrytbar statistik runt om i landet, vilket kräver nya eller utvecklade modeller och metoder. De erfarenheter som dragits i Tillväxtverkets uppdrag om att utveckla statistik för de kulturella och kreativa näringarna (UD2016/12789) bör vara relevanta i sammanhanget. Förbättrad analys av statistik ökar möjligheterna och värdet av att sprida kunskapen på lokal, regional och nationell nivå. Det skapar bättre beslutsunderlag för exempelvis kommuner och regioner samt möjlighet till uppföljning av besöksnäringens utveckling. Användning av data som strategisk resurs är också viktigt för besöksnäringens utveckling. Det är nödvändigt med ett nationellt ledarskap och samordning för att få jämförbar och tillförlitlig statistik på olika nivåer. Syftet med att Tillväxtverket utvecklar ett kunskapsstöd är dels att samla data och information från projekt, dels att kunskaperna ska kunna användas strategiskt och operativt inom kommande projekt och främjandeinsatser av olika aktörer i hela landet.

Den pågående pandemin har haft och har fortsatt mycket stora effekter på turism och besöksnäring, globalt och i Sverige, liksom på många av de sektorer i samhället som utgör besöksanledningar. Efterfrågan i stora delar av näringen har minskat kraftigt, vilket pressar företagen hårt och leder till ett intensivt omställningsarbete i många företag. Den digitala strukturomvandlingen och behovet av minskad miljö- och klimatpåverkan har accelererats. Vikten av att beakta effekter av klimatförändringarna för bl.a. besöksnäringen blir allt tydligare. Företag inom ekoturism och naturturism behöver stärkas och infrastruktur som möjliggör naturbaserad turism, såsom leder för cykel, vandring och kanot, behöver utvecklas ytterligare. Krisen har också påverkat förutsättningarna för resande i sig, och frågor som hälsa och säkerhet, digitala möten samt fokus på lokala marknader har blivit centrala. En betydande del av besöksnäringens företag är små och har i allmänhet begränsade resurser för affärsutveckling och myndighetskontakter. Det finns därför behov av att ytterligare underlätta och förenkla myndighetskontakter för besöksnäringens företag. För de besöksnäringensföretag som är verksamma utanför städerna kan även det fysiska avståndet till främjandeaktörer utgöra ett hinder för utveckling. Att förenkla för företag genom information och tjänster som kan tillhandahållas genom [verksam.se](https://www.verksam.se) kan därmed bidra till att underlätta att såväl starta som

att driva företag. Tjänsten verksamt.se är en viktig samlad informationskälla som underlättar för företagen inom besöksnäringen att starta verksamhet, hantera frågor om tillstånd och få information om olika regelverk och stöd som finns för företag. Arbetet inom tjänsten Serverat kan bidra med viktiga erfarenheter i detta arbete. Inom ramen för arbetet med Serverat har bl.a. e-tjänster för besöksnäring, exempelvis restauranger, tagits fram.

Det finns behov av fler och mer konkurrenskraftiga hållbara svenska upplevelser och destinationer där bl.a. kultur och natur tillvaratas och utvecklas. Tillväxtverket har tidigare getts uppdrag att främja destinationer (N2012/00508) och produkter (N2015/08958) samt ett uppdrag om pilotinsatser för att främja industrinäringars samverkan med besöksnäringen (N2020/00373). I dag finns viktiga initiativ med s.k. smarta städer men även på landsbygderna finns initiativ i den riktningen att fånga upp och vidareutveckla, exempelvis investeringar i leder, skyltning, rastplatser m.m. Möten och evenemang utgör viktiga besöksanledningar för många platser runt om i landet och bidrar till enskilda platsers och Sveriges attraktivitet.

Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030 och regeringen ska bedriva en ambitiös politik för att bidra till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling. Omställningen till ett Sverige med nettonollutsläpp senast 2045 är därför viktigt. En hållbar besöksnäring tar ansvar för turismens nuvarande och framtida ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan genom att utgå från besökarens, företagets, miljöns och lokalsamhällets behov. Klimatförändringarnas nuvarande och framtida påverkan på förutsättningarna för besöksnäringen behöver särskilt beaktas. Därför behövs ett helhetsperspektiv med hela platsen som utgångspunkt. Dessutom framträder vikten av att beakta människors behov av hälsa och säkerhet allt mer tydligt även inom området för besöksnäring.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Helena Strömbäck

Härmed intygas att kopian överensstämmer med originalet.

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA och OFA/K
Miljödepartementet/KL och MN
Kulturdepartementet/CSM och KL
Infrastrukturdepartementet/D
Riksantikvarieämbetet
Statens kulturråd
Gotlands kommun
regionerna
Riksförbundet Sveriges Museer
Sveriges hembygdsförbund
Sveriges Kommuner och Regioner
V.S. VisitSweden AB